

TERVEYS JA HYVINVOINTI

RUOKAYMPÄRISTÖN

OSATEKIJÄT, OHJAUSKEINOT JA VAIKUTTAVUUS

VALTIOVARAINVALIOKUNTA, VEROJAOSTO 24.10.2018

HANNU SAARIJÄRVI
TAMPEREEN YLIOPISTO

TUTKIMUSHANKKEEN TAVOITE

RUOKAYMPÄRISTÖN OSATEKIJÄT, OHJAUSKEINOT & VAIKUTTAVUUS

Tutkimushankkeen päätavoitteena on **tunnistaa ja määritellä ruokaympäristön osatekijät, ohjauskeinot ja vaikuttavuus.**

- *Ruokaympäristön osatekijöillä* tarkoitetaan sellaisia elementtejä, joiden yhteisvaikutuksesta rakentuu ruokaympäristö, jonka vaikutuksen alaisena kuluttajat tekevät ruokaan liittyviä päätöksiään.
- *Ruokaympäristön ohjauskeinoilla* tarkoitetaan niitä konkreettisia tapoja, joilla voidaan ohjata kuluttajia terveellisempiin ruokavalintoihin. Ohjauskeinot ovat tunnistettuja syy-seuraus-suhteita, jotka voivat vaikuttavuudeltaan kohdistua kuluttajiin, yrityksiin tai julkisiin toimijoihin ja olla luonteeltaan esimerkiksi toiminnallisia, taloudellisia tai lainsäädännöllisiä.
- *Ruokaympäristön ohjauskeinojen vaikuttavuudella* tarkoitetaan niiden mitattavasti erilaiseen kykyyn ohjata kuluttajia kohti terveellisempiä ruokavalintoja

TUTKIMUSHANKKEEN TYÖPAKETIT

TYÖPAKETTIKOHTAISET TUTKIMUSKYSYMYKSET

TYÖPAKETTI	TUTKIMUSKYSYMYKSET
I. Ruoka-ympäristön osatekijät	• Mistä osatekijöistä rakentuu ruokaympäristö, joka ohjaa tai kannustaa kuluttajia valitsemaan ravitsemuslaadultaan terveellisempiä elintarvikkeita? • Mitkä ovat keskeisimmät terveellisempiin valintoihin ohjaavan ruokaympäristön sidosryhmät? • **Vastuullinen tutkija: Prof. Hannu Saarijärvi**
II. Ruoka-ympäristön ohjauskeinot	• Millaisilla ohjauskeinoilla voidaan kannustaa ja ohjata kuluttajia valitsemaan, kauppaa tilaamaan tai tuottajia valmistamaan terveellisiä elintarvikkeita vähemmän terveellisten sijaan? • Millaiset muut tekijät tai tapahtumat voivat vaikuttaa kuluttajien ruokakäyttäytymiseen (esim. sosiaalisen median keskustelut)? • Millä tavoin ohjauskeinoja kannattaa arvioida nyt ja tulevaisuudessa? • **Vastuullinen tutkija: Prof. Mikael Fogelholm**
III. Ruoka-ympäristön ohjauskeinojen vaikuttavuus	• Millaisia ovat ohjauskeinojen erilaiset vaikuttavuudet? Eroavatko vaikutukset sosiodemografisten tekijöiden (esim. koulutus, tulot, ikä, sukupuoli, asuinalue) mukaan? • Millaisia ovat ohjauskeinoista syntyvät yhteiskunnalliset hyödyt ja haitat? • Mille tasolle ohjauskeinot tulisi asettaa, jotta varmistettaisiin niiden vaikuttavuus? • **Vastuullinen tutkija: Prof. Jukka Pirttilä**

TUTKIMUSHANKKEEN TULOKSET

TYÖPAKETTIKOHTAISET TUTKIMUSTULOKSET

TYÖPAKETTI	TUTKIMUSKYSYMYKSET
I. Ruoka-ympäristön osatekijät	• Kuvaus aiemman tutkimuksen tunnistamista ruokaympäristön osatekijöistä • Kuvaus nykyisestä suomalaisesta ruokaympäristöstä ja sen osatekijöistä • Kuvaus suomalaisten ruokailutottumusten (ruokaostosten) ominaispiirteistä • Kuvaus ruokaympäristön keskeisistä sidosryhmistä
II. Ruoka-ympäristön ohjauskeinot	• Kuvaukset keskeisimmistä ohjauskeinoista, jotka edistävät terveellisempiä ruokavalintoja • Kuvaukset näiden ohjauskeinojen syy-seuraus -suhteista • Kuvaus soveltuvista kansainvälisistä esimerkeistä ja niiden tuloksista
III. Ruoka-ympäristön ohjauskeinojen vaikuttavuus	• Kuvaukset priorisoitavien ohjauskeinojen vaikuttavuuksista • Suositukset ohjauskeinojen voimakkuuksista ja tasoista • Arvio eri ohjauskeinojen hyvistä ja huonoista puolista.

Policy brief -materiaalit, tulosseminaarit, kotimaiset ja kansainväliset tieteelliset tutkimusartikkelit, mielipidekirjoitukset, opetusmateriaali…

KIITOS!

Hannu Saarijärvi
Professori, varadekaani
Johtamiskorkeakoulu
Tampereen yliopisto
040 535 1369
hannu.saarijarvi@uta.fi
@HannuSaarijarvi